

Het bijbelse kernwoord ‘binnen’/ ‘buiten’

A. DE EVANGELIËN

In het Nieuwe Testament wordt zo nu en dan wel gesproken over ‘binnen’ en ‘buiten’ de gemeente. In deze voordracht vragen wij ons af, wat daarmee wordt bedoeld.¹

Het geheimenis van het Koninkrijk Gods en de buitenstaanders

We beginnen met wat Christus ons in Markus 4 vertelt in de gelijkenis over het uitgestrooide zaad. De gehele schare hoort Zijn onderwijs aan. Daarna echter is Jezus alleen met hen die in Zijn omgeving zijn en met de twaalfen (vs. 10). Tot deze engere kring van volgelingen (waarin de contouren van de gemeente zichtbaar zijn) zegt Christus dan: ‘Het is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het Koninkrijk Gods; maar degenen, die buiten zijn, geschieden al deze dingen door gelijkenissen’ (vs. 11).

Met deze woorden is een belangrijk onderscheid aangegeven tussen hen die het geheimenis van het Koninkrijk Gods verstaan (een gave van God) en de buitenstaanders die wel niet buiten de armslag van de zaaiing van het Woord liggen, maar de betrokkenheid op de boodschap van het Evangelie missen. Zij kennen de gelovige associatie niet, waardoor het eenvoudige beeld van de gelijkenis in hun hart en leven overkomt. Zij zijn ziende blind en horende doof. Juist aan de eenvoud van de gelijkenis en het niet verstaan daarvan wordt de dwaasheid en blindheid van het ongeloof gedemonstreerd (Jes. 6:9vv; Hand. 28:26).

Farizeën en andere Joodse leidlieden zijn de toonbeelden van dit ongeloof (Joh. 9:40). ‘De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn. want zij zijn hem een dwaasheid en hij kan het niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden’ (1 Kor. 2:14). Voor het verstaan van het geheimenis van Gods Koninkrijk is wedergeboorte nodig, geboorte van boven (Joh. 3:3). Deze doorbraak van boven is de discipelen gegeven. Daarom staan zij, ondanks veel wanbegrip en onverstand, niettemin open voor de hemelse dingen. Hun leven is om een andere as gaan draaien.²

Een geheimleer, slechts voor ingewijden?

Als de scheidslijnen tussen de engere kring van Jezus’ volgelingen en hen die buiten zijn, zo scherp getrokken worden in deze woorden van Christus (en in de aanhaling uit de Jesaja profetieën), betekent dat dan, dat Christus eigenlijk een soort geheimleer heeft willen geven, speciaal en exclusief voor de kleine groep, terwijl de brede volksmassa die slechts op de uiterlijke tekenen van het Koninkrijk Gods zag, daaraan geen deel mocht hebben?

¹ Deze voordracht is een bewerking van een bijdrage van mijn hand in de bundel *Zending in Nederland*; een bundel opstellen over de missionaire roeping van de gemeente. ’s Gravenhage 1970. Uitgave t.g.v. het 35 jarig jubileum van de Hervormde Bond voor Inwendige Zending op Gereformeerde Grondslag.

² Robertson’s Word Pictures (Bible Works): ‘The secret is no longer hidden from the initiated. Discipleship means initiation into the secret of God’s kingdom and it will come gradually to these men. But unto them that are without (ekeinoi" de toi" exoo). Peculiar to Mark, those outside our circle, the uninitiated, the hostile group like the scribes and Pharisees, who were charging Jesus with being in league with Beelzebub.’

De oud-oosterse mysteriegodsdiensden kenden zulk een geheimleer, speciaal bedoeld voor hen die via allerlei ritens daarin ingewijd waren. En uit het beeld dat ons de Evangelien tekenen van de Farizeen maken wij op, dat Israeël zijn leraren kende, die vanuit de hoogte neerzagen op de schare die de wet niet kende. In de rabbijnse litteratuur is het woord voor ‘hen die buiten zijn’ een aanduiding van ketters gerichte mensen die om de ‘halacha’ (het onderwijs) der geleerden niets geven.³

Noch het een noch het ander kan echter van Christus en zijn onderwijs worden gezegd. Hij en ook de kring van volgelingen rondom Hem hebben van meet af een grote openheid naar buiten. Christus is midden onder het volk voortdurend omringd door de scharen. Over hen is hij innerlijk bewogen. Over het ongehoorzame Jeruzalem heeft Hij in het zicht van Golgotha geweend (Luk. 19:41v; Matth. 23:37). Ja, tot de volkeren der wereld worden de discipelen van Christus straks uitgezonden (Matth. 28:19).

Scherpe grenzen

Bij deze grote openheid die Christus, het Evangelie en de gemeente kenmerkt, valt het niettemin des te sterker op, hoe duidelijk de grens met hen, die buiten - zijn, getrokken wordt. Allen worden er niet zonder meer bij gerekend. Waar Christus is, openbaart zich het werk van de Vader in de kleine kudde (Luk. 12:32): zij die door de Vaders gegeven zijn (Joh. 17:2vvv), die getrokken zijn (Joh. 6:44, 37, 39) en die tot Christus zijn gekomen. Het zijn de schapen, die de stem van de goede Herder horen, kennen en gehoorzamen (Joh. 10:3vv). Niemand kan hen rukken uit de hand van Christus en van Zijn Vader (Joh. 10:28, 29).

Maar anderzijds openbaart zich ook het werk van de Mensen - moordenaar van den beginne (Joh. 8:44), de satan, met wie Christus en de zijnen constant overhoop liggen. Daar zijn de vijanden van het Evangelie. Christus is tot een crisis (oordeel) in de wereld gekomen (Joh. 9:39). De prediking van Jezus Christus gaat schiftend en scheidend door de wereld. Er wordt een vuur ontstoken (Luk. 12:49). En de grootste Verdediger van de vrede die de aarde ooit heeft gekend, predikt het zwaard (Matth. 10:34). Zijn leer brengt tweedracht teweeg tussen zoon en vader, dochter en moeder, schoondochter en schoonmoeder (Matth. 10:35). Vrienden, zelfs huisgenoten worden vijanden. De discipelen worden als lammeren temidden van de wolven gezonden (Luk. 10:3).

Tegenover de schapen van de Goede Herder staan zij die niet geloven, omdat zij van Christus’ schapen niet zijn (Joh. 10:26). En hoewel Christus er voortdurend op uit is om ‘nog andere schapen die van deze stal niet zijn, toe te brengen’ (Joh. 10:16), ziet Hij eveneens constant de Gode-vijandige wereld voor Zich. Daarvoor bidt Hij zelfs niet (Joh. 17:9 v).

In het raam van deze en vele andere gegevens in de Evangelien moeten wij de woorden van Christus uit Markus 4 verstaan over degenen die buiten zijn en die in tegenstelling tot de gelovigen het geheim van het Koninkrijk Gods door hun ongeloof niet kennen.

Het wonder van de gemeente

Zo gezien is het alleen maar een wonder, dat er een gemeente is rondom Christus. Het is een gemeente van ‘armen’ (Matth. 5:3), van kinderen (Luk. 18:17), van dwazen (Matth. 11:25v), van hoeren en tollenaars (Matth. 21:31). De blijde tijding doet in de gestalte van het vleesgeworden Woord zijn Goddelijke ronde, straks ook in de gestalte van de apostolische

³ ‘Op dezelfde grond heten boeken, die door de synagoge gediskwalificeerd zijn, ‘boeken die buiten staan.’ Aldus Ds. F. J. Pop, *Bijbelse woorden en hun geheim*; ’s Gravenhage 1964; blz .98 (s.v. buitenstaanden)

zending van de apostelen. En terwijl alles gist en rumoert rondom deze blijde boodschap, wordt er niettemin een gemeente uit gekristalliseerd. En dat is te danken aan de Vader Die de verborgenheid van het Koninkrijk der hemelen te verstaan geeft, aan de Heilige Geest Die overtuigt.

Het is opvallend, dat Christus in het diepe zesde hoofdstuk van het Johannes - evangelie, juist daar waar zich een grote afval rondom Hem openbaart en velen niet meer met Hem wandelen, spreekt over de verkiezing des Vaders. Christus kwam niet op eigen gezag. Zijn werk kan door niemand en niets worden te niet gedaan. Het gaat door. Daar staat de Vader garant voor.

De gemeenten vinden hun fundament niet in iets menselijks (vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard; Matth. 16:17), maar in de openbaring van de hemelse Vader. Daarom zal de macht der hel die gemeente niet overweldigen (Matth. 16:18). Ja ook de Rotsman Petrus die het dichtst bij Christus stond, houdt daarom slechts geloof over, omdat Christus voor hem bidt (Luk. 22:32). Dat het zwaartepunt van de gemeente en haar voortbestaan op aarde zo volmaakt in God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest komt te liggen, betekent niet, dat het nu voor de mens haast ondoenlijk is om binnen die gemeente te zijn. Juist zo kan het en mag het.

De gemeente binnenste buiten

Dit alles wil nu echter niet zeggen, dat allen die zichzelf tot de gemeente rekenen, er ook wezenlijk bij behoren. De grenzen lopen dwars door de zichtbare gestalte van de gemeente heen. De broeder uit Mattheüs 18:15vv die tegen u misdaan heeft, moet zich broederlijke vermaning en straks gemeentelijke tucht laten welgevallen. Het kwade mag in de gemeente niet verdoezeld worden. Luistert hij niet, dan zij hij u tenslotte 'als de heiden en de tollenaar', dat wil zeggen: als één die buiten de zaak staat.

In dit verband denken wij ook aan de sleutelmacht die in apostolische volmacht binnen de gemeente wordt uitgeoefend en waardoor binnen en buiten het koninkrijk Gods wordt gesloten. Deze tucht (tucht komt van tigen, trekken) heeft de bekering van de zondaar ten doel. De gulden stelregel blijft ten aanzien van de boetvaardigen van kracht: zeventig maal zevenmaal vergeven. Maar wee die mens die als een verharde zondaar al te lang de schijn van een ware gelovige te zijn, heeft opgehouden (Matth 22:13). Hij wordt tenslotte door God uitgeworpen in de buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden. Vgl. Matth.25:10vv; Luk. 13:25; Openb.22:15.⁴

Het beeld van het oud-Oosterse 'herenhuis' helpt ons hier de zaak helderder voor ons te krijgen. Zo'n huis was immers in het vierkant gebouwd rondom een binnenplaats waarop de woonvertrekken uitzagen. De muren hadden naar buiten meestal geen vensters. Wanneer nu iemand de deur uitgeworpen werd en op de binnenplaats terecht kwam, dan ontving hij nog enig licht in de nacht. Maar wanneer hij aan de andere kant van de buitenmuur terecht kwam, dan was hij reddeloos uitgeleverd aan de macht van de duisternis.⁵

Robertson's Word Pictures in Bible Works zegt n.a.v. Openb. 22:15 over 'buiten': '...The lake that burns with fire and brimstone, the second death. Both are pictures (symbolic language) of hell, the eternal absence from fellowship with God. Another time Jesus spoke of "the outer darkness"(Mt 8:12; 22:13; 25:30), outside of lighted house, as the abode of the damned. Another symbol is the worm that dies not (Mr 9:48).'

⁵ Op de afbeelding de binnenplaats van een oud-oosters huis.

Er is een uitoefening van de tucht waarbij de zondaar binnen de lichtkring van de openbaring blijft. Maar er is ook een dreiging van het eindgericht waarbij alle hoop op herstel in de gemeenschap met God en de Zijnen radicaal vergaat. Als de gemeente door Christus zo volstrekt binnenste buiten wordt gekeerd, blijken de grenzen er dwars doorheen te lopen. In ieder geval brengt dat de dure roeping voor haar mee om heilig te zijn.

B. DE PAULINISCHE BRIEVEN

In de brieven van Paulus vinden wij de uitdrukking ‘binnen - en buiten – zijn’ meerdere malen. Ook hier treft ons de tweeslag van openheid enerzijds en beslotenheid anderzijds.

Oud zuurdeeg

De roeping om heilig te zijn wordt door de apostel Paulus in 1 Korinthe 5 nadrukkelijk de gemeente op het hart gebonden. Hij eist een scherp optreden tegen de zondaars in de kring van de gemeente. Korinthe was alom bekend als een bij uitstek zedeloze stad, waar ontucht en overspel welig tierden. Men verhaalt van meer dan duizend tempelprostituees die daar in een bepaalde tijd waren. Er was zelfs een gezegde ‘Korinthianiseren’ wat betekende: zedelijk verlagen. Kennelijk is dit alles van invloed geweest op de jonge christengemeente, door Paulus tijdens zijn tweede zendingsreis gesticht.

De Korinthische brieven geven ons althans zeker geen ideaalbeeld van de gemeente te Korinthe. Het geval doet zich hier voor, dat iemand samenleeft met de vrouw van zijn vader, zijn stiefmoeder. ‘Dat is zelfs abnormaal bij de heidenen’, zegt Paulus. Moet deze zondaar dan niet uit het midden der gemeente worden weggedaan? Uit kracht van de apostolische volmacht, hem door Christus gegeven, besluit Paulus, hoewel naar het lichaam afwezig, in de geest verenigd met de Korinthische gemeente deze zondaar aan de satan over te geven. Hij moet worden buitengesloten. Satan heeft buiten de gemeente vrij spel. Daar kan hij de zondaar met lichamelijke kwalen plagen. En wellicht zal dat eraan meewerken om die zondaar op de knieën te krijgen.

‘Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus’ (1 Kor.5:7b). Dat is de dragende ondertoon van al Paulus’ vermaningen. Maar als dat zo is, dan zal de Christengemeente net als Israël het oude zuurdeeg dat het gehele deeg zuur maakt, het huis uit moeten bezemen. Het bederf moet worden gebannen. Het mag er in de gemeente van Christus niet tuchteloos naar toe gaan.

Niet in het leven van de Christenmens die ‘naar de inwendige mens’ dagelijks vernieuwing door Christus’ Geest nodig heeft (2 Kor. 4:16; Rom. 7:22). Ook niet in het geheel van de gemeente. ‘Doet gij deze boze uit ulieden weg’ (1 Kor. 5:13b). Ook de tafelgemeenschap met de zondaar uit 1 Kor. 5 moet worden gemedend, opdat Gods toorn over de gemeente niet verwekt worde (1 Kor. 11:30, vgl. 1 Petrus 4:17). In tuchtzaken ten aanzien van hen die de broedernaam dragen, staat dus de zaak van heel de gemeente op het spel. ‘Gij oordeelt degenen die binnen zijn’ (1 Kor. 5:12).⁶

⁶ The church therefore is obliged to clear herself from all confederacy with them, or connivance at them, and to bear testimony against their wicked practices. Note, Though the church has nothing to do with those without, it must endeavour to keep clear of the guilt and reproach of those within.’ Aldus M.Henri in zijn verklaring van 1 Kor.5:12.

In de lijn van de Schrift

Als de apostel oproept om de hoereerder, de hebzuchtige, de afgodendienaar, de lasteraar, de dronkaard en de rover die de broedernaam willen dragen, uit het midden der gemeente weg te doen, beweegt hij zich niet alleen in de lijn van Christus' onderwijs, maar ook in de lijn van heel de Schrift. Hij is zich dat bewust, gelijk blijkt uit het gebruik van het beeld van het oude zuurdeeg dat uit de Israëlitische woningen moest worden weggedaan, als het Paasfeest naderde. Wij worden verder ook herinnerd aan teksten uit het boek Deuteronomium, gericht tegen de valse profeten en de afgodendienars, enz.: 'Zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen' (Deut. 13:15; 17:7; 19:19; 22:24; 24:7).

De gemeente van Israël stond onder Gods hoog bevel om heilig voor de Heere te zijn, centraal in de haar representerende priesterschap, maar niet minder in heel de levenspraktijk van het volk in al zijn leden. Van de heidense Ammoniet en Moabiet bijvoorbeeld gold, dat zij in de vergadering des Heeren niet mochten komen (vgl. Deut. 23:1vv). En hoewel uiteraard voor Paulus na de doorbraak van de Pinksterdag de oude scheiding tussen Israël en de volkeren niet meer opgaat, komt hij duidelijk met bijbelse klem op voor de heiligheid van de gemeente van Christus (uit Joden en heidenen) temidden van de heidenwereld (vgl. 1 Thess. 4:7v).

Dit alles wettigt de conclusie van H. D. Wendland die in zijn commentaar op de Korinthische brieven spreekt over de scherpe grens tussen kerk en wereld, aangeduid door de term 'die buiten zijn'. Hij zegt: 'Slechts vanuit het eschatologisch kerkbewustzijn van de oerkerk is deze grensbepaling mogelijk geweest (Mark. 4:11; Kol. 4:5; 1 Thess. 4:12), die tot in de praktijk van het handelen der gemeente ernstig genomen wordt'.

Vervolgens maakt deze schrijver er dan op attent, dat in onze tijd de grenzen tussen de gemeente en de wereld vervagen en bijna onzichtbaar geworden zijn, vooral wat de gedragsbepaling en de levenswijze der christenen betreft. Dat is wel totaal anders dan in de eerste christengemeente. Behm stelt in een artikel in het bekende Duitse woordenboek op het Nieuwe Testament (Kittel, s.v. 'ekklesia'), dat Paulus 'de ekklesia (gemeente) als een in zichzelf gesloten, van de overige mensen afgezonderde nieuwe gemeenschap zag' (1 Kor. 10:32).

Het oordeel over 'hen die buiten zijn'

Inmiddels zou de indruk gevestigd kunnen zijn, alsof Paulus in zijn brieven zozeer de apartheid en afzondering van de gemeente benadrukt, dat er van openheid naar de buitenstaanders geen sprake is. Het zou er dan, gemeentelijk gesproken, op aankomen, dat men 'zijn schaapjes op het droge' heeft, terwijl men binnen de gemeente verder zoveel aandacht voor zichzelf en de eigen zaligheid nodig heeft, dat de ander nagenoeg geheel uit het gezichtsveld verdwenen is. Dit is echter geheel in strijd met het totaalbeeld, dat wij in het Nieuwe Testament van de gemeente krijgen.

In de eerste plaats is het oordeel over hen die binnen zijn en de buitensluiting door tucht voluit een zaak van genade, gericht op het behoud van de bestrafte zondaar. Het is altijd al genade geweest, als een mens in de tijd gewaarschuwd wordt. Er komt immers een dag waarop gezegd zal worden. 'Maar buiten zullen zijn de honden, de tovenaars...' (Openb. 22:14, 15). En er is 'een poel des vuurs'.⁷ Maar 'zalig zijn zij, die Gods geboden doen... en mogen ingaan door de poorten in de stad'.

⁷ Op de afbeelding: Het dal des zoons van Hinnom (even buiten Jeruzalem); plaats van vuilverbranding waar altijd brandend vuur was en wormen in de onbegraven lijken. Beelden van de hel.

Verder gaat Paulus in het genoemde hoofdstuk (1 Kor. 5) ook uitdrukkelijk in op de verhouding tussen de gemeente en hen die buiten zijn. Dit in verband met een gerezen misverstand onder de Korinthiërs. Paulus had namelijk in een vorige brief geschreven: 'Vermengt u niet met de hoereerders' (vs. 9). Betekende dit nu, dat men zich maar geheel afzijdig moest houden van het maatschappelijk leven? Korinthe zat vol met ontuchtigen, hebzuchtigen, rovers, afgodendienaars.... Men moest wel uit de wereld verhuizen om hen te mijden. Paulus acht dat dan ook onmogelijk.

Wel dringt hij erop aan om 'geen juk aan te trekken met de ongelovigen ...: want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis..., Christus met Belial ..? Daarom gaat uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Heere' (2 Kor. 6:14vv). Maar dat houdt nu weer niet in, dat bijvoorbeeld een vrouw die tot het christelijke geloof is gekomen, haar ongelovig gebleven man

moet verstoten. 'Want de ongelovige man is geheiligd door de vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd door de man' (1 Kor. 7).

Omgang met ergerlijke zondaars buiten de gemeente is dus onvermijdelijk. De gemeente moet daarom met geduld wachten op Gods dag, waarop de Heere hen die buiten zijn, zal oordelen. De gemeente heeft in dat oordeel Gods tot op die dag geen zeggenschap (1 Kor. 6:2; 1 Kor. 5:13).⁸

Zij zal in de vreemdelingschap van haar aardse staat zichzelf heilig hebben te houden (onbesmet door de tegenwoordige wereld), wetende dat de buitenstaanders, hoewel zij ogenschijnlijk op vrije voeten rondlopen, onmiddellijk onder dat laatste oordeel staan.

De eenheid in de liefde

Door deze kritische plaats die de gemeente van het Nieuwe Testament in de wereld krijgt, wordt de gedachte van beslotenheid zeer versterkt. Niettemin, ja juist daardoor mag die gemeente er echter werkelijk wel zijn.

Nog afgezien van het missionaire, wervende karakter van de apostolische prediking, zijn er minstens twee dingen, die bijzonder sterk opvallen in het totaalbeeld van de gemeente in het Nieuwe Testament.

Dat is in de eerste plaats de echte liefdebond, waardoor de leden van de gemeente onderling verbonden zijn. Deze vindt zijn wortel ten diepste niet in de sociale bewogenheid die in de moedergemeente van Jeruzalem leidde tot een wat men noemt christelijk 'communisme'. Dat men alles voor elkaar over had, kwam voort uit het geloof samen te mogen behoren bij de levende Christus Die hen rijk maakte tot zaligheid. Hier klopte het hart van de gemeente.

Gemeente-zijn betekende: als goddelozen gerechtvaardigd zijn door Zijn bloed. En deze eenheid van de gemeente in de eenheid van het geloof nivelleerde de sociale verschillen die

⁸ Robertson's Word Pictures (Bible Works) bij 1 Kor.5:13. "For what is it to me (dative) to judge those without (tou" exo)?" They are outside the church and not within Paul's jurisdiction. God passes judgment on them. De Griekse tekst van dit vers luidt: τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

groter waren dan in onze dagen. Er waren slaven (1 Kor. 7:21vv), maar ook aanzienlijke personen als Erastus, de stadsrentmeester (Rom. 16:23).

Samen zaten zij aan dezelfde avondmaalstafel. Deze onderscheidingen op maatschappelijk gebied (slaaf - vrije), godsdienstig (Jood - heiden), wat betreft leeftijd (kind - volwassene) en sekse (man - vrouw) waren 'opgeheven' tot het niveau van de eenheid in Christus, ondanks het voortbestaan van deze verschillen in de praktijk van het dagelijkse leven. Daarin lag mede het unieke van de gemeente van Christus in tegenstelling tot allerlei andere belangengroeperingen van de oudheid.

Ongetwijfeld ligt hierin veel verborgen dynamiek voor de ontwrichte verhoudingen in de grote mensenwereld buiten. Maar daarmee raken wij aan de vraag naar de verhouding tussen kerk en koninkrijk Gods.

Een voorbeeldige wandel

Het tweede, dat opvalt in de verhouding tussen hen die binnen zijn en hen die buiten zijn in het Nieuwe Testament, is de voorbeeldige wandel van de Christenen. Men weet: er wordt voortdurend op ons gelet. Dat behoort men althans te weten. De gemeente van Korinthe moet zorg dragen, dat het spreken in vreemde talen geen 'vertoning' wordt. Het moet er stichtelijk naar toe gaan. De vreemde talen zijn een 'teken' voor de ongelovigen, als het tenminste ordelijk geschiedt, zodat de 'ongelovigen' niet behoeven te zeggen: 'Wat is dat voor een dwaze beweging!' (1 Kor. 14:23vv). Paulus prijst daarom de profetie in het bijzonder aan. Hij ziet zelfs ongelovigen de gemeente binnenkomen en op hun aangezicht vallen om God te aanbidden, zeggende: 'God is waarlijk onder u'.

Een gemeente met een middelpuntzoekende kracht, met een geheimenis dat haar is gegeven. Daarom ook de herhaalde oproep om 'met wijsheid en eerlijk te wandelen hij hen die buiten zijn' (Kol. 4:5; 1 Thess. 4:12).⁹ Christenen brengen, als het goed is, aan het leven de pikante smaak van het zout der wereld. Zij hebben erop te letten, dat anderen zich niet zonder oorzaak stoten aan Christus (1 Kor. 10:32). Zij moeten de achting en sympathie van buitenstanders zoeken te behouden of verkrijgen.¹⁰

Zo lezen wij van de eerste christengemeente: 'Van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen, maar het volk hield hen in grote achting' (Hand. 5:13). De slaven worden door Paulus opgeroepen om 'van harte te dienen, als den Heere' (Kol. 3:22vv), 'met eenvoudigheid des harten en godvrezend, opdat de Naam van God en de leer niet gelasterd worden' (1 Tim. 6:1). Op deze manier 'versieren zij de leer van God, onze Zaligmaker' (Tit. 2:9). En vooral de opziener moet 'onbesproken zijn en een goede getuigenis hebben van hen die buiten zijn' (1 Tim. 3:7), opdat de satan geen 'hoera' roepen kan en in de opziener de gemeente in opspraak brengt.

Zo is er blijkens al deze gegevens in het Nieuwe Testament ten aanzien van de gemeente enerzijds de bedreiging van de kant van hen die buiten zijn, maar anderzijds een sterk

⁹ 'Eerlijk wandelen (1Th 4:12) = 'becomingly, decently. In N.T. only here and Ro 13:13. This idea includes honest financial transactions, but a good deal more. People outside the churches have a right to watch the conduct of professing Christians in business, domestic life, social life, politics. 'Aldus Robertson's Word Pictures in Bible Works.

¹⁰ Robertson's Word Pictures (Bible Works) bij Kol 4:5: 'Toward them that are without (pro" tou" exw). A Pauline phrase for those outside the churches (1Th 5:12; 1Co 5:12f.). It takes wise walking to win them to Christ.

roepingsbesef onder de leden van de gemeente om de buitenstaanders door leer en leven voor Christus te winnen.

D. UITLEIDING

Wij komen nu tenslotte tot de formulering van enkele hoofdgedachten, die uit het bijbelse beeld van de gemeente naar voren springen en die ons hopelijk temidden van alle woelingen waarin de gemeente van vandaag betrokken wordt, dicht bij de Heere en zijn Woord zullen houden.

1. Er is een scherp onderscheid tussen hen die binnen zijn en hen die buiten zijn in het Nieuwe Testament. Dit onderscheid is gegeven met het voor of tegen Christus zijn, geloof of ongelooft. Het geheim en de kracht van de gemeente ligt in de rechtvaardiging van de goddeloze, ten diepste in het verkiezend werk van God de Vader en in de persoonlijke bewustheid daarvan.

Als daar het hart van de gemeente klopt, mogen wij wel beducht zijn voor de horizontaliserende tendens in de huidige nieuwere theologie, prediking en kerkelijk opbouwwerk. Daardoor dreigt het eigene van de gemeente van Christus verloren te gaan, terwijl de verschillen tussen kerk en wereld dermate genivelleerd worden, dat het duidelijk om een andere gemeente gaat dan in het Nieuwe Testament.

2. Mede met het oog op de vervulling van haar roeping in de wereld, moet de gemeente heilig zijn. Dat betekent, dat zij de openlijke zonde en zondaar in haar midden niet verdragen kan. Zij oordeelt niet over het hart. Wel oordeelt zij hen die binnen haar grenzen zijn naar hun gedrag, hetgeen tot buitensluiting kan leiden. Voor hen die zich blijvend verharderen, heeft zij de boodschap van 'een buitenste duisternis'.

Wij kunnen de grenzen van de kerk niet aangeven in die zin, dat wij vaststellen wie wel en wie niet uitverkoren zijn; 'de intimis ecclesia non judicat' (over het innerlijk oordeelt de kerk niet). De Reformatie heeft ook terecht het punt van de tucht niet als het allesbeslissende criterium voor het kerk - zijn willen zien. Niettemin hebben wij in het kerkelijk leven op te komen voor de zuiverheid van de leer en de heiligheid van de leden van de gemeente. Het verval van de kerk begint meestal in haar ambtsdragers. Daarmee is tegelijk de zeggingskracht van de gemeente in deze wereld in het geding.

3. Er is een grote openheid in het Nieuwe Testament van de kant van de gemeente naar de wereld toe, naar heel het volk, naar al de volkeren. De gemeente van Christus staat kritisch in het volle leven. Zij is de eschatologische schuilplaats van allen die met de wereld niet verloren willen gaan. Dat maakt haar totaal anders dan de buitenwacht. In deze staat van vreemdelingschap is zij er zich, als het goed is, diep van bewust, dat zij in deze bedeling de structuren van de maatschappij niet per revolutie mag of kan omkeren. Zij verwacht het oordeel over hen die buiten zijn. Maar inmiddels staat zij in de bewogenheid van Christus over de schare onder hen, predikt bekering en vergeving van zonden en is in geloof, hoop en liefde een voorbeeld van godvruchtige wandel voor anderen, opdat zij hen tot jaloersheid zou verwekken.

Dit brengt voor ieder lid van de gemeente de dure roeping met zich mee om in woord en daad getuigen van Christus te zijn, Zijn leesbare brief, bezielde met Zijn onsterfelijke liefde. Von Zinzendorf heeft gezegd: 'Ik ken maar één hartstocht en dat is ... Hij, slechts Hij' (Jezus).